Riksdagens snabbprotokoll 2026/27:18

SVERIGES RIKSDAG

Tisdagen den 17 november 2026

Kl. 13.00–14.15

Det justerade protokollet utkommer inom tre veckor eller vid den tidpunkt som talmannen bestämmer. Talare som vill göra anmärkningar mot snabbprotokollet ska anmäla detta senast kl. 12.00 den tredje vardagen efter sammanträdet.

§ 1 Återrapportering från informellt möte mellan EU:s stats- och regeringschefer den 13 november

Anf. 1 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! I fredags träffades EU:s stats- och regeringschefer för ett informellt toppmöte i Dublin. Irland är som ni vet EU:s ordförandeland just nu.

Fokus låg den här gången på AI-frågor och vissa Ukrainafrågor. Dagen före toppmötet träffades också länderna i den bredare kretsen i den europeiska politiska gemenskapen, EPC, med grannskap med mera. I marginalerna till mötet diskuterades också EU:s långtidsbudget, Ukrainastödet och Europas konkurrenskraft.

Även om den ursprungliga tanken var att AI skulle vara den enda, men viktiga, diskussionspunkten på det informella toppmötet hade flera kollegor begärt att även några specifika Ukrainafrågor skulle diskuteras. Det handlade dels om vilka som ska företräda Europa i eventuella kommande samtal mellan Ryssland och Ukraina, dels om hur EU ska säkra Ukrainas finansiella stöd nästa år.

När det gäller olika samtal med Ryssland har ju president Putin ännu inte visat något som helst intresse för faktiska förhandlingar. Om samtal trots detta över huvud taget ska föras måste de utgå från det uppenbara: inget om Ukraina utan Ukraina, inget om Europa utan Europa, och Europa måste tala med en gemensam röst.

Det är därför i grunden bra att E3, som man säger, det vill säga Tyskland, Frankrike och Storbritannien – två länder i EU och ett land utanför EU – var på plats och informellt representerade Europa i de samtal som ägde rum i Abu Dhabi förra veckan.

I diskussioner på toppmötet var vi helt överens om det grundläggande: Europa måste vara med i alla samtal och förhandlingar som handlar om säkerheten – det som ofta kallas för säkerhetsarkitekturen – på vår kontinent, och om det gäller utvidgandet av Nato eller andra Natofrågor är det bara Nato och Natoländer som kan fatta dessa beslut – inte EU.

Det visades bred uppskattning för E3-ländernas arbete hittills, och efter diskussioner fanns också en samsyn om att detta format bör formaliseras och breddas till ett E5 som även inkluderar Italien och Polen. Representanter för EU och Nato kommer också att ingå.

Det här är från svenska utgångspunkter ingen perfekt lösning, men det är en tillräckligt bra modell. Ingen enskild person kommer nämligen att kunna ges mandat att tala för alla europeiska länder inom och utom EU, och vi vill inte ha en kakofoni av enskilda länder som ser egna, bilaterala, skäl att tala med president Putin.

Med det sagt vill jag upprepa vikten av att fokusera på det viktigaste: att stötta Ukraina inför och igenom en svår vinter och att öka vår press mot Ryssland. Samtal kan vara bra, men handling är bättre. Nu närmast behöver EU säkra finansiellt stöd till Ukraina för nästa år. Den frågan kommer upp på det extrainsatta möte som äger rum redan nästa vecka.

Även AI diskuterades som sagt en hel del. För att ge inspiration till diskussionerna hade två gäster bjudits in för att inleda dem. Det var vd:n för det franska AI-företaget Mistral, Arthur Mensch, som man inte sällan träffar just här i Stockholm. Det var också forskaren och Nobelpristagaren Geoffrey Hinton, som ofta kallas för AI:s gudfader.

Diskussionerna hade två huvudsakliga inriktningar. Den första var AI som ett kraftfullt europeiskt verktyg för konkurrenskraft. Det finns en bred samsyn om vikten av att Europa inte lämnar teknologisk walkover till USA och Kina när det gäller AI.

Vi kan från svenskt håll gå in i sådana diskussioner med gott självförtroende. Det finns flera framstående svenska AI-företag och ett helt ekosystem av talang och kapital som gör att vi slår över vår egen viktklass. Detta noterades också på toppmötet.

Den andra delen i diskussionen handlade tvärtom om risker och hur AI påverkar våra samhällen i mycket bredare bemärkelse. Till exempel handlade det om oro över hur AI påverkar barn och unga, om nationell säkerhet och om den långsiktiga arbetsmarknaden.

Det handlade också om vilka konsekvenser AI-utbyggnaden inte minst genom etableringen av stora datacenter får för vår miljö, vår natur och våra energipriser. Vi är nog alla överens om vikten av att denna utbyggnad ska ske på ett ansvarsfullt sätt, och Svenska

kraftnät utreder för svensk del just nu hur man på ett mer effektivt sätt kan hantera stora elanslutningar.

Som så ofta i AI-diskussioner efterlystes globala överenskommelser. Inspirationen hämtas från andra sektorer, som civil flygtrafik, kärnkraft, centralbankernas finansiella samarbete mot finansiella kriser samt nukleär nedrustning. Där kan även länder som står mot varandra i många andra frågor se värdet av respekterade internationella regelverk. Dit är dock vägen ännu lång.

Anf. 2 DANIEL VENCU ÖHRLUND CASTRO (S):

Fru talman! Tack, statsministern, för återrapporten! Jag vill börja med att säga att det är bra att EU resolut står bakom Ukraina och att vi fortsatt stärker vårt stöd för landets frihetskamp.

Jag tycker också att det är bra att EU tar gemensamma kliv för att stärka AI-utvecklingen. Som statsministern var inne på kan vi i Sverige leda i en riktning eftersom vi har erfarenhet av att tillämpa nya innovationer och i regel är positiva till ny teknik. Att vara positiv till ny teknik, fru talman, är dock inte ett överordnat mål. Vi är det för att vi ser de vinster det ger för våra medborgare.

AI skiljer sig lite från andra tekniska språng eftersom AI har sådan enorm inverkan på våra demokratier. Många upplever att makt flyttas till ett fåtal företag. Makten över arbetsmarknaden, våra energisystem och den information som kommer våra medborgare till del måste vara demokratiskt förankrad.

Det är därför vi socialdemokrater lyft fram oron rörande exempelvis etableringar av datacenter, något som vi noterade att statsministern också gjorde inför rådsmötet. Jag skulle vilja veta om det finns någonting mer konkret gällande en sammanhållen datacenterpolitik i EU.

AI-utvecklingen behöver ske med bred folklig förankring för att stärka tilltron till utvecklingen och svara på den oro som många känner över sin plats på arbetsmarknaden, sina elräkningar och det alltmer polariserade samhällsklimatet.

Fru talman! Jag tycker därför att det är lite anmärkningsvärt att statsministern inte stod som undertecknare av uttalandet från Finlands president Alexander Stubb och Norges statsminister Jonas Gahr Støre om att hantera riskerna med AI. Jag tycker nämligen att Sverige borde vara med och leda arbetet för en ansvarsfull och konkurrenskraftig AI-politik som levererar jobb och tillväxt i starka demokratier.

Jag skulle därför vilja veta vad man konkret kom fram till i frågan om datacenter och om statsministern lyft fram behovet av en mer demokratisk kontroll av AI-utvecklingen.

Anf. 3 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Det är viktiga frågor. Jag börjar med den praktiska men viktiga frågan om prioritet i elanvändning. Här finns inga europeiska regelverk annat än att man naturligtvis inte har rätt att favorisera nationella företag på europeisk bekostnad.

Jag nämnde att Svenska kraftnät för svensk del arbetar med att hitta en modell där man ser något slags samhällsnytta i ordningsföljden. Det kan inte vara fritt fram att baserat på ren kötid använda väldigt stor effekt i det svenska elnätet. Det arbetet pågår. Flera länder har nämnt samma sak.

Det här ställs i någon mån mot behovet av att göra saker i Europa, som många också nämner. Det byggs ju väldigt mycket i USA nu. Det finns antagligen starka skäl för europeiska företag att inte vara helt beroende av compute-kraft i USA. Det är klassiska avvägningar att göra. Vill vi av säkerhetsskäl, kommersiella skäl och integritetsskäl ha förmågan i Europa, i form av bolag och ansamlingar av kraftfulla datorer, eller vill vi lägga ut det på entreprenad till andra länder?

Många europeiska länder kommer att behöva göra avvägningar. Kan vi göra det tillsammans i Europa är det bättre. Det är i princip vad Mistralchefen och andra chefer för AI-bolag efterlyser. Vi behöver kraft om de europeiska bolagen, inklusive de svenska, ska kunna konkurrera med de amerikanska och kinesiska – men vi är inte beredda att göra vad som helst för detta.

Det demokratiska inslaget handlar mycket om att skapa internationella regelverk. Jag tror att alla inser behovet av regelverk och att alla också inser hur svårt det är att komma dit. Att ena USA och Kina vad gäller regelverk om AI är just nu lättare sagt än gjort, men det hindrar ändå inte att den diskussionen – på goda grunder – kommer upp.

Anf. 4 DANIEL VENCU ÖHRLUND CASTRO (S):

Fru talman! Vi följer såklart också Svenska kraftnäts arbete med datacenteretableringar.

Jag noterar att Norge och Finland nu går längre. De inför regler för nätanslutning av datacenter och har även en upparbetad datacenterstrategi, som jag tycker att vi i Sverige kan hämta inspiration från.

Min fråga kopplad till datacenter handlar om att många europeiska länder står inför sådana etableringar. Det är självklart så att när vi har en gemensam energimarknad kan vi ha en mer sammanhållen datacenterpolitik på EU-nivå. Jag skulle gärna vilja höra om statsministerns bild av detta, för i USA – som också nämndes – står ju datacenter för 4 procent av elförbrukningen. Det är enormt mycket el som tas i anspråk.

Fru talman! Jag vill ha lite mer konkretion kring demokratisk kontroll. Varför undertecknade statsministern inte uttalandet från Alexander Stubb och Jonas Gahr Støre i frågan jag tror att regeringen – oavsett om det är en övergångsregering eller inte – har brett stöd för i Sveriges riksdag och som gällde mer demokratisk kontroll över AI-utvecklingen?

Anf. 5 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Det sista svarar jag gärna på. Den propån fick vi med kort varsel, och vi bedömde inte att vi

då, som övergångsregering, skulle kunna binda Sverige vid en sådan överenskommelse. Jag såg inga stora komplikationer kring detta, men det var ett antal frågor som krävde ordentlig förankring, och den tiden fanns inte. Den tiden finns dock framåt.

Anf. 6 TOMAS BRANDBERG (SD):

Fru talman! Tack, statsministern, för återrapporteringen!

Jag vill understryka att stödet för Ukraina är brett i denna kammare, vilket jag finner mycket glädjande.

Vad gäller AI är Sverige, och har länge varit, ett av världens ledande innovationsländer. Vårt tekniska kunnande och den entreprenörsanda som präglar vårt näringsliv utgör ett av fundamenten för vårt välstånd.

Det finns goda förutsättningar att dra nytta av den pågående AI-utvecklingen, men för att Sverige och Europa ska kunna hävda sig i den globala konkurrensen krävs att vi ger företagen rätt förutsättningar.

Tyvärr har EU på det digitala området alltför ofta kommit att bli en bromskloss snarare än en möjliggörare. AI-förordningen och en rad andra regelverk har tillsammans skapat en ganska snårig byråkrati och en osäkerhet som riskerar att hämma investeringar och innovation. Det gäller inte minst små och medelstora företag.

Fru talman! Mina frågor till statsministern lyder: Hur agerar den svenska regeringen konkret i unionen för att motverka att vi sätter krokben för vår egen AI-utveckling? Hur agerar regeringen för att driva på för ett mer långtgående förenklingsarbete med färre överlappande regelverk, minskade rapporteringskrav och större förutsägbarhet för företagen så att EU kan bli en möjliggörare för innovation och konkurrenskraft snarare än ett hinder?

Anf. 7 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Jag skulle säga att vi – ett mycket brett vi – agerar på två sätt. Det ena är att vi agerar förebild. Alla i hela Europa vet att det i inget annat land och på ingen annan plats utanför Silicon Valley och möjligen även på den kinesiska östkusten finns något som kan jämföra sig med det svenska techklustret. Det är fantastiskt. Det beror bland annat på goda politiska förutsättningar men framför allt på begåvning, talang och hårt arbete bland de entreprenörer som har byggt de företagen. Att vara ett föredöme, både teknologiskt och kapitalmarknadsmässigt, är otroligt viktigt – inte minst för att inte förstöra det som fungerar bra.

Det andra är naturligtvis att se till att EU inte gör det EU tyvärr ibland är bäst på, nämligen att reglera saker och ting. Svenska inspel var en viktig del bakom Ursula von der Leyens förenklingsagenda och att EU inte sprang vidare med en detaljerad AI-reglering som skulle göra Europa till en dålig kontinent för att utveckla AI-applikationer.

Jag säger inte att vi inte ska ha internationella regler i framtiden, men att EU skulle agera helt självständigt och i praktiken göra Europa till en sämre plats för teknologiföretag hade varit en dålig idé. Där tycker jag att kommissionen har varit väldigt lyhörd för svenska synpunkter.

Anf. 8 TOMAS BRANDBERG (SD):

Fru talman! Tack, statsministern, för svaret!

Jag vill uppehålla mig vid de små och medelstora företagens situation. Stora företag har ofta betydande resurser att bevaka och påverka EU:s lagstiftningsarbete. De har också administrativa och juridiska resurser att hantera en alltmer omfattande regelmassa.

För mindre företag kan situationen vara annorlunda. Där kan samma regelverk innebära en betydligt större relativ börda, både ekonomiskt och administrativt. Risken är därför att de mindre, innovativa företagen får svårast att ta tillvara AI-teknikens möjligheter.

Min fråga till statsministern lyder: Hur agerar regeringen för att de små och medelstora företagens perspektiv tas tillvara så att det inte utformas regelverk som i praktiken gynnar de stora, etablerade företagen på bekostnad av mindre och eventuellt mer innovativa aktörer?

Anf. 9 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Det är naturligtvis en viktig fråga, men jag tycker ändå att det goda ekosystemet i Sverige visar att det finns goda möjligheter för mindre aktörer att agera snabbt i Sverige. Sverige är en bra plats för den sortens investeringar och innovationer. Det ska vi inte nöja oss med, men det är en bra grund.

Det andra, som nu sker på europeisk nivå, handlar om det som ibland kallas EU Inc. Det är ett gemensamt regelverk för att till exempel etablera bolag i Europa som helhet och att mindre företag ska slippa ansöka om tillstånd i 27 olika EU-länder och i stället kunna komma in på ett ställe och lösa många saker en gång. Det har mindre företag relativt sett större nytta av än större företag. Vi får se hur långt det går. Det är ju många länder som nu bevakar sina speciella nationella aspekter på detta. Det finns alltså en viss risk för urvattning.

Jag tycker ändå i grund och botten att det är en bra idé att ha en ingång för nya företag som vill etablera sig internationellt i hela Europa.

Anf. 10 BANESA MARTINEZ ROLDÁN (V):

Fru talman! Tack, statsministern, för återrapporteringen!

Vid samrådet inför det informella mötet tog jag upp frågor om personlig integritet, kontroll över egna data och
invånarnas förtroende för AI-utvecklingen. Regeringen betonade då vikten av att följa och
utvärdera den reglering som redan finns. Samtidigt kan vi läsa att EU-kommissionens ordförande talar om Europas omfattande och högkvalitativa data som en strategisk resurs för att stärka europeisk AI-utveckling och konkurrenskraft. Det väcker frågor om hur dessa ambitioner ska balanseras mot skyddet för individers uppgifter och kontrollen över egna data.

Hur ser statsministern på frågan om europeiska personuppgifter när data eller databehandling sker i tredjeland, och hur säkerställer vi i detta sammanhang att individer fortsatt har kontroll över sina personuppgifter och känsliga data?

Anf. 11 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Även detta är en viktig fråga. Det finns i dag ett antal europeiska regelverk för att skydda integriteten, och det finns lite olika uppfattningar om hur väl de fungerar. Det finns också lite olika användaruppfattningar om hur praktiska de är, men de existerar i alla fall.

Ett problem som nämns återkommande är att en väldigt hög andel av våra data behandlas och processas på andra ställen. Detta är en av många orsaker till att man pratar om att bygga mer självständig europeisk kapacitet. Då är vi inne på att ha bolag som klarar av den sortens uppgifter. Det handlar också om att bygga datacenter som är tillräckligt stora och kraftfulla för att kunna bearbeta så stora mängder data. Då kommer vi in på andra avvägningar som måste göras, till exempel sådana som rör natur, elanvändning och arbetstillfällen.

Det finns inga enkla svar här, utan man måste väga saker mot varandra.

Jag skulle säga att tillgång till kvalitativa data är en underskattad sak. Sverige är ett litet land, men vi i Sverige har banne mig koll på våra data. Vi kan inte mäta oss med Kina när det gäller mängden data som produceras varje dag, men vi har historiska data. Vi har koll på våra data, och vi har hög kvalitet på våra data. Jag tror att detta är en underskattad tillgång i ett framtida Europa.

Jag är annars lite rädd för att stora länder – Kina är det mest uppenbara exemplet – som dagligen producerar en extrem mängd data får ett försprång i allt det som AI processar. Det gäller att tänka på detta. Även det är ett skäl till att göra gemensamma europeiska insatser – EU har ändå 450 miljoner invånare.

För formens skull ska jag säga att inget av detta fick någon lösning på mötet. Det här var saker som ventilerades på mötet om AI.

Anf. 12 BANESA MARTINEZ ROLDÁN (V):

Fru talman! Det är såklart viktigt med konkurrenskraft gentemot USA och Kina. Det är också viktigt att skapa egen kapacitet och säkerställa att det finns en europeisk suveränitet. I takt med att data används mer strategiskt för AI-utveckling uppstår dock frågor om var data lagras, behandlas och används. Hur ser statsministern på avvägningarna när databehandling sker i ett tredjeland?

Anf. 13 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Just nu är vi, som jag sa, i mycket hög grad beroende av USA för detta. De allra största förvaltarna och ägarna av molntjänster är amerikanska. Det här är ingenting som man ersätter snabbt. Alla är nog överens om att det vore väldigt bra med fler europeiska alternativ, och jag kan lova att Frankrike med viss kraft framförde den ståndpunkten, inklusive suveränitet eller strategisk autonomi. Detta kan man dock inte beställa fram.

Det är jättebra att ett antal stora bolag nu är europeiska. Mistral är ett exempel, och det finns även flera kända svenska bolag. Ingen skulle nog hellre än de vilja se fler konkurrerande platser, inklusive i Europa. Då måste vi dock se till att konkurrenskraften, kapitalanskaffningen och investeringsvillkoren i Europa är så bra att bolagen väljer att stanna här. På det området är vi ännu inte hemma, skulle jag säga.

Anf. 14 ANNA LASSES (C):

Fru talman! Jag tackar statsministern för redogörelsen.

Jag börjar med AI. Jag hörde en gång på radion en forskare som talade om fördelen med den europeiska byråkratin. Den saktar ned hastigheten på AI. Dessvärre finns inte samma byråkrati i USA och Kina, vilket innebär konkurrensnackdelar för Europa. Det är ändå en tankeväckande idé att byråkrati kan hjälpa oss människor och göra att detta inte accelererar och helt glider oss ur händerna.

Som statsministern var inne på handlar det om att hitta en balans, till exempel när det gäller småföretag. Det gäller att ha en stabil byråkrati men att inte låsa fast tekniken i sig med olika regleringar. Jag undrar om detta var någonting som togs upp.

Jag undrar också om man pratade någonting om integritet, kulturvärden och hela den diskussionen.

Det var mina frågor om AI.

Jag går vidare till Ukraina. Är statsministern, efter dessa diskussioner, trygg med EU:s garantier för stöd inför vintern?

I morse hade jag förmånen att träffa Jevgenij Smirnov, som är en rysk advokat och människorättsaktivist. Hans medskick gällde möjligheten för ryska flyktingar att få asyl och hur denna säkras, med tanke på att vi samtidigt inte vill ha in ryska infiltratörer.

Anf. 15 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Det var två viktiga frågor.

Jag börjar med AI. Det är alldeles riktigt att en effektiv, förutsägbar och oväldig byråkrati är en fördel i alla länder. Detta ska man inte underskatta, och här tror jag att Europa står sig ganska väl. En långsam byråkrati är dock inte alltid en konkurrensfördel. Vi vill inte att man skjuter från höften, men det kan inte vara så att allting tar mycket längre tid – då kommer många bolag att vända sig till andra ställen.

Detta går just nu i ett rasande tempo – möjligen för fort – i USA och Kina. De för en kamp mot varandra, dessutom på helt olika villkor. Det ena landet är ändå en demokrati med traditionella företag. Det andra är väldigt mycket ett statskapitalistiskt land som dessutom har helt andra möjligheter att reglera användningen. Jag är lite rädd att Europa hamnar i ett mellanläge och inte uppfattas som särskilt viktigt i konkurrensen. Det tror jag att vi ska akta oss för. Det finns

många fina mindre AI-bolag i Europa, inte minst sådana som gör applikationer, och vi ska värdesätta deras bidrag till detta.

Jag går vidare till frågan om Ukraina. Nej, jag är inte alls trygg i detta – inte det minsta. Jag nämnde finansieringen tidigare. Detta var inget beslutsmöte, så ingenting avgjordes på mötet. Det är dock alldeles uppenbart att Ukraina behöver omkring 75 miljarder euro för 2027, varav 45 miljarder euro är det som EU-kommissionen skulle vilja bidra med i ett gemensamt lån. Nu pågår en ganska hätsk diskussion. Ett antal länder vill opta ut, som det heter. De säger: Var så goda – finansiera gärna detta, men vi tänker inte vara med och bidra.

Tillsammans med Tyskland markerar vi väldigt hårt mot dessa länder. Samtidigt är vi väldigt måna om att få fram det stöd som Ukraina behöver. Detta går också in i nästa långtidsbudget, som är komplicerad såväl av Ukrainarelaterade skäl som av helt andra skäl.

Jag tror att detta blir Ukrainas värsta vinter under de här fem åren. De måste klara den.

Anf. 16 ANNA LASSES (C):

Fru talman! Jag håller helt med statsministern – det här måste vi bara lösa.

Jag gör en radioövergång till MFF:en. Ukraina måste säkras även i den.

Som jag förstod det pratade ni om MFF:en i korridoren. Hur går det när det gäller de ramar som vi diskuterade tidigare?

Jag ska inte sticka under stol med att Centerpartiet känner oro när det gäller biståndet. Irland har ju föreslagit en nedskärning av Global Europe på 17 procent; jag vet inte om detta nämndes. Statsministern får gärna kommentera diskussionerna om MFF:en.

Anf. 17 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Det gör jag så gärna. När det gäller MFF:en, alltså långtidsbudgeten, är läget totalt låst. Det sker inga förändringar över huvud taget. Det påminner lite om den svenska regeringsbildningen. Det är som sagt totalt låst, och man kommer ingenvart. Vi är ett stort antal länder som vill ha en modernare budget, väsentligt lägre ramar och lägre kostnader, inte minst för oss som är nettobidragsgivare. Ett antal andra länder tycker precis tvärtom och vill ha en så traditionell budget som möjligt som maximerar deras förmåner. Det är alltså två olika världar. Dessutom har vi Ukrainafinansieringen mitt i detta, och där är engagemanget lite varierande.

Europeiska rådets ordförande tänker samla oss till ett separat icke beslutsfattande möte om enbart MFF:en. Jag tror att det är i slutet av nästa vecka eller i varje fall snart. Han hoppas på ett beslut i december, men många tror inte på ett beslut i december.

Anf. 18 REBECKA LE MOINE (MP):

Fru talman! Jag tackar statsministern för återrapporten.

Innan jag går in på AI vill jag tacka för att regeringen i EU speglar den enighet och det stora stöd riksdagen har när det gäller Ukraina. Vad gäller MFF:en kommer vi flera gånger att återkomma till den och Miljöpartiets synpunkter på den.

AI beskrivs ofta som en kapplöpning, men jag är lite rädd att det blir ett race to the bottom om man inte tar in andra viktiga värden. Det är ingen slump att Finland och Sverige är attraktiva platser för datacenter. Det som lockar är bland annat våra gemensamma värden, såsom elkapaciteten, landskapen, naturen och vattnet. Detta kan vi inte sälja ut till högstbjudande, för det kommer med en kostnad man får betala lokalt samtidigt som vinsterna, den höga profiten, finns i de globala techjättarnas kalkyler. Därför är det viktigt att vi är försiktiga och har med alla dessa delar i konsekvens- och riskanalyserna.

Flera länder i EU och Europa har vidtagit skilda åtgärder, men jag ser det som naturligt att EU stiger fram och gör gemensam sak i en strategi som säkrar såväl konkurrenskraft och det positiva med AI som det mest basala, såsom vår säkerhet, tillgång till rent vatten och tillgång till billig el för konsumenter.

Hur gick tongångarna när det gäller att samla sig i dessa stora, övergripande frågor?

Anf. 19 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Detta var ett seminarium – och det är inget fel med det. Mycket förenklat beskrev å ena sidan Mistralchefen alla möjligheter som finns med AI, inklusive säkerhet och att stoppa desinformation, och han vill att Europa ska vara en bra plats för AI. Detta ingår ju i hans jobbeskrivning. Å andra sidan beskrev professor Hinton i allt väsentligt riskerna med en okontrollerbar AI-utveckling som agerar bortom mänsklig kontroll, vilket vi har sett flera exempel på under senare tid. Båda perspektiven är helt legitima, och det är upp till var och en att bestämma vad man tror mest på.

Vi gick också in på de ständiga avvägningarna och prioriteringarna, och Svenska kraftnät gör nu som sagt en sådan analys för svensk del. Andra länder gör det för sin del. Jag delar helt uppfattningen att Sverige och Finland är attraktiva, vilket är bra, men Sverige och Finland ska råda över sig själva. Andras behov ska inte styra allt. Inom ramen för europeisk konkurrensneutralitet ska vi bestämma hur svensk energi och svenska naturtillgångar bäst kommer svenskarna till del. Där kan vi säkert lära mycket av andra länder.

EU-strategier kan det finnas på några områden, utan tvekan säkerhetsmässigt. Det kan också finnas strategier för gemensam datorkapacitet. De gigafactories som nu byggs upp i EU:s regi är exempel på samarbete, och Sverige och Finland har en gemensam aktie i ett sådant förslag.

Det finns sådant som kan vara europeisk kompetens medan annat är nationell kompetens, och den vill vi nog ha kvar.

Anf. 20 REBECKA LE MOINE (MP):

Fru talman! Jag tackar statsministern för svaret.

Man ska nog inte underskatta ett seminarium på toppnivå i detta ämne eftersom AI berör alla politikområden.

Statsministerns tidigare svar i dag på varför Sverige inte ställer sig bakom det upprop Finland och Norge tog initiativ till tänker jag handlar om att vi har en övergångsregering. Men nu när man har lite mer tid, kan man inte utifrån det nya kunskapsläget och de nya orosmomenten försöka förankra denna politik och inriktning i tid? Jag tror nämligen att det finns en gemensam oro i Sveriges riksdag.

Anf. 21 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Jag tar med denna synpunkt. Det kom dock väldigt hastigt på i FN:s generalförsamling, och vi ville inte genast ansluta Sverige till ett upprop som kan tarva en del diskussion i Sverige. Jag tror att det är rätt okontroversiellt att säga att det krävs internationella regelverk, även om det är svårt, men att de automatiskt ska ligga under FN är nog inte lika självklart, framför allt inte om andra stora aktörer inte väljer den vägen.

Det förekom dock diskussioner, så det handlade inte om ointresse utan tidsbrist.

De nordiska och baltiska länderna utmärker sig genom sitt stora intresse för frågan, både vad gäller möjligheterna och riskerna. Grekland och Frankrike visar också stort intresse, av olika skäl. Det kan handla om att ledarna är extra intresserade och att ett antal bolag finns där. Men jag ska vara ärlig och säga, utan att peka på någon, att det är rätt många länder som inte tänker nämnvärt på detta över huvud taget.

Anf. 22 ERIK OTTOSON (M):

Fru talman! Jag tackar statsministern för återrapporten.

Stödet till Ukraina är viktigare än någonsin, och det är glädjande att EU fortfarande klarar av att hålla samman i stora delar. Långsiktigt finns det såklart utmaningar inom EU när det gäller hur vi ska kunna upprätthålla stödet, men jag känner mig stolt över att vara svensk när Ukraina kommer på tal.

Så till artificiell intelligens. Jag upplever att diskussionen ofta cirklar runt balansgången mellan att å ena sidan reglera, å andra sidan vara tekniktillvänd och dra nytta av fördelarna av teknikutvecklingen, inflytandet över den och användningen av den.

Det är lätt att enas om vissa saker, till exempel att det behövs ett regelverk och gärna ett internationellt regelverk. Det kan vara något svårare att enas om vad det internationella regelverket ska syfta till. Vi kan vara helt säkra på att USA och Kina kommer att ha sina uppfattningar om vad regelverket ska syfta till – sannolikt att gynna deras egen utveckling och ställning på marknaden.

Det som riskerar att bli ännu svårare är att landa i vad EU vill att regelverket ska syfta till.

Det är en gammal europeisk ovana att man kan enas om att det behövs ett regelverk, men sedan får processen ett eget liv utan att man har en riktig målbild. Därför kan man heller inte utvärdera huruvida det blev ett bra regelverk eller om det bara blev ett regelverk. Hur gick diskussionerna på mötet om syftet med ett internationellt regelverk och vad man vill uppnå med det? Hur ska Europa hävda sig i den diskussionen?

Anf. 23 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Vi tycker nog lite olika i olika europeiska länder, lite grann också beroende på vilken relativ position våra länder har i teknologifrågor. Jag skäms inte ett ögonblick över att jag absolut inte vill se ett regelverk i Europa som minskar svenska teknologibolags internationella konkurrenskraft.

Varje gång man vill ha gemensamma regleringar av hur kapitalmarknaden fungerar ser vi möjligheter men också risker. Titta bara på antalet börsnoteringar av svenska techbolag! Det är alldeles uppenbart att något fungerar bra här, utan att vi på något sätt är felfria.

Man behöver inte misstänkliggöra syftet, men det finns nog två: att öka den gemensamma europeiska slagkraften och att öka säkerhetsmedvetandet och minska riskerna för allvarliga felsteg i AI-utvecklingen. Det är två mycket triviala men hedervärda syften.

Hur gör man då bäst? Det finns alltid en risk att om EU bara har lagstiftning och reglering som verktyg så tillämpar man det överallt. Det är svårt att reglera fram konkurrenskraft, och det är svårt att reglera fram talang. Där finns alltså en liten risk, men jag tycker att den har minskat nu, så att vi inte springer så fort att vi skaffar oss en rent europeisk reglering som gör att andra länder tycker att Europa inte blir någon bra plats över huvud taget.

Om man vet att man har regleringskraft och att hela världen måste följa efter kan man göra så, men jag tror inte att EU just nu har regleringskraft nog att se till att USA och Kina automatiskt anpassar sig till det europeiska regelverket. Det betyder inte att vi måste göra som de gör, men man måste ha respekt för att konkurrenssituationen är ganska tuff.

Vi får vandra lite varsamt och göra vad vi kan för att få regelverk som är så internationella som möjligt. Det som tas upp i diskussionerna är till exempel att investera i riskminimering och att ha något slags auktorisationsmodell när nya AI-modeller släpps ut men också att ha språkmodeller som bygger mycket på europeiska data, inte bara på amerikanska eller kinesiska data. Det finns ganska många saker man kan göra.

Anf. 24 ERIK OTTOSON (M):

Fru talman! Jag är helt enig när det gäller detta. Just den balansgången tror jag är oerhört svår men väldigt viktig. Den är också svaret på många av de frågor som har ställts här i dag. Vi kommer alltså inte att kunna avstå från att vara en del av teknikutvecklingen, men vi kommer heller inte att kunna låta den släppas fri helt och hållet.

Det här påminner mycket om allt från uppfinnandet av automobilen en gång i tiden, som många såg med

skepsis på, till sociala medier, som också har visat sig vara svårreglerade, och en rad olika nya företeelser i vår värld som blir alltmer globala, disruptiva och snabba.

Jag vill därför fråga statsministern om han skulle säga att det finns en medvetenhet i Europeiska unionen om att vi kommer att behöva agera förhållandevis snabbt gentemot den tekniska utvecklingen i förhållande till vad vi i EU kanske är vana vid att göra och då också ibland svälja förtreten och inte alltid få precis som vi vill.

Anf. 25 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Det finns det nog. Sedan är grundkulturen lite olika. Nu ska vi inte bara berömma oss själva – vi har våra brister – men en sak är att vi normalt är tekniktillvända och ser omställning som en bättre metod att hantera ny teknologi.

Konkurrenskraft i svenska bolag gör till exempel att många anställda kan behållas, i stället för att man motarbetar tekniken och hoppas att den försvinner. Där har vi en historisk styrka. Sedan kan man inte garantera att AI-revolutionen kommer att bete sig exakt likadant som andra stora teknologiskiften, men jag tycker att vi har visat vår förmåga. Även vid stora teknologiskiften som vi inte har skapat själva har vi kunnat använda oss av applikationerna.

I både traditionell industri och moderna techbolag har vi varit duktiga på att hela tiden anpassa oss. Ibland är detta det lilla exportlandets strategi. Vi kan inte styra världen, men vi kan anpassa oss till världen, till vår egen fördel. Där tror jag att vårt fokus ska ligga.

Anf. 26 MAGNUS BERNTSSON (KD):

Fru talman! Tack, statsministern, för redogörelsen för mötet!

Det är väldigt lägligt att diskutera AI. Jag tror att vi alla känner det. Det har blivit många aspekter som är viktiga för oss allihop. Geopolitiskt är det en maktfråga. Det skulle vara intressant att höra om statsministern kan nämna något om hur man nu ser på Europa utifrån aspekten att vi har Kina å ena sidan och USA å andra sidan. Jag vill även höra om det fanns något slags enighet i rådet om hur man ser på Kinas åtaganden i detta sammanhang.

Det är demokratiska värden och Europas konkurrenskraft som står på spel. Det är oerhört viktigt att vi har med båda delarna men att vi inte, vilket EU har haft en tendens till historiskt, hamnar i ett läge där vi reglerar bort möjligheter i stället för avarter. Det skulle vara intressant att höra hur det diskuterades.

Det finns många fler områden som jag utgår från diskuterades, såsom försvar, välfärd och inte minst sjukvården och situationen för barn och unga, men jag vill säga några ord om Ukraina. Vi har fått höra att det kommer att hållas ett extra möte med stats- och regeringscheferna om finansiella frågor. Kommer det att handla enbart om MFF:en, eller kommer Ukrainasituationen att tas upp lite bredare redan nu? Jag tänker på de frysta tillgångarna, finansiellt stöd till Ukraina i bred bemärkelse, budgetstöd och annat.

Anf. 27 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Jag ska ta det i tur och ordning – Kina först. Det var alltså inte ett möte om Kina, även om vi faktiskt hade ett möte om Kina förrförra gången, då vi pratade mycket om handelsrelationen med Kina och de nya europeiska verktygen. Dessa kommer nog inte att gå spårlöst förbi i relation till Kina. Det är en lite mer krass syn på handeln med Kina. Då är naturligtvis tjänster också en viktig sak.

Det är klart att AI är speciellt. Ett land som styrs auktoritärt, som är teknologiskt framgångsrikt och som har 1,3 miljarder människor ger rätt unika förutsättningar om man vill bli framgångsrik inom till exempel artificiell intelligens och den folkliga insynen i regelverk och sådant är mycket begränsad. Ingen underskattar det, skulle jag säga, men vi har ännu inte sett konsekvenserna av det. Därför måste den samlade styrkan i Europa, som har åtminstone en halv miljard människor, användas.

När det gäller Ukraina kommer mötet att handla om långtidsbudgeten och om finansieringen 2027. Jag är orolig över de tendenser vi ser just nu. Fyra länder har ganska uttryckligen sagt att de, som det heter, inte vill stå i vägen för pengar men att de vill använda sin rätt att opt out. Det finns ingen allmän rätt att göra det, utan det var en unik lösning för att Ungern inte skulle blockera enigheten.

Det här är inte fritt valt arbete. Om man vill lägga in sitt veto kan man alltid göra det, men man kan inte säga allmänt att andra ska vara med och finansiera och att man själv ska vara bidragsmottagare. Tyskland var glasklart på den punkten, och vi andra var lika glasklara. Tyskland skrev till och med ett brev om det i förväg så att ingen kunde missuppfatta den ståndpunkten.

Sedan hade vi hela representationen. Det var bra att det löste sig med den, om än informellt. Vi fattade inga formella beslut, men vi vet nu vilka som ska tala gemensamt för Europa så att vi slipper risken att väldigt många länder vill framföra just sin synpunkt till Putin.

Anf. 28 MAGNUS BERNTSSON (KD):

Fru talman! Jag tackar för svaret.

Det hade varit intressant att höra några ord om EPC utifrån situationen att vi har kunnat visa styrka och enighet från europeisk sida men att vi också har våra utmaningar. Hur fördes diskussionerna med EPC-länderna? Utvidgningen och hur denna kommer att påverka enigheten framöver är en oerhört viktig aspekt, och det är också den diskussion som jag förstår fördes om europeisk säkerhet i bred bemärkelse.

Det finns mycket att diskutera. Vi har fått uppleva vad som kan hända med undervattenskablar, elförsörjning och telekommunikationer. Det finns många aspekter när det gäller europeisk säkerhet, och vi har kanske inte riktigt känt att alla länder i Europas närområde – potentiella medlemsländer eller kandidatländer

– riktigt har tagit itu med dem, än så länge. Var de frågorna uppe på bordet?

Anf. 29 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Jag kom ju lite sent till EPC, av skäl som hade med den svenska regeringsbildningen att göra, så jag var inte med hela dagen. Men jag var med på ett av de viktigare mötena, det som vi hade med president Zelenskyj, den nye brittiske premiärministern Andy Burnham och Kanadas Mark Carney, där vi gick igenom framför allt Abu Dhabi-samtalen. Det handlade alltså inte så mycket om utvidgningsfrågorna. De handlar just nu i allt väsentligt om Ukraina, om Moldavien och om Montenegro. Där har vi utvidgandet, så det var inget bredare.

Sedan noterar ju alla att det finns ett nytt brittiskt intresse, som jag tror att alla är rätt entusiastiska över och kanske lite häpna över. Men vi är noga med att säga, inte minst från svensk sida, att vi är för alla brittiska ambitioner att återknyta kontakterna med EU, hur komplicerade de än kan vara.

Mötet med Zelenskyj var i grund och botten bra, även om vi tycker att det inte finns några tydliga framsteg någonstans. Sedan är olika ledare lite olika engagerade i att se små ljusglimtar. Vi är lite mer krassa i Sverige.

Anf. 30 LOUISE MINNHAGEN (L):

Fru talman! Tack, statsministern, för återrapporteringen!

Statsministern nämnde att ni i Dublin tog upp barns rättigheter i relation till AI. Det här berör skolan i hög grad eftersom elever i dag använder AI-verktyg i sitt skolarbete.

Tidigare i november lade EU-kommissionen fram sitt utbildnings- och kompetenspaket. Ett av förslagen är att stärka lärarnas kunskaper om AI både i lärarutbildningen och i fortbildningen. Kommissionen föreslår också att AI ska användas när det är pedagogiskt motiverat och på ett sätt som passar elevernas ålder.

I dag, på Internationella elevdagen, vill jag särskilt lyfta fram vikten av att våra barn först får grundläggande kunskaper i att läsa, skriva och räkna. Men en AI-tjänst kan hjälpa en elev som har fastnat. Det är ju ett fantastiskt hjälpmedel. Dock behöver läraren kunna avgöra när verktyget faktiskt hjälper och vad eleven har lärt sig. Här kan lärare få konkret stöd genom att dela erfarenheter med kollegor i andra europeiska länder.

Min fråga till statsministern är: Diskuterade ni på mötet vikten av att EU arbetar tillsammans för att implementera AI i skolan på ett sådant sätt att lärare får stöd och hjälp i sitt utbildningsarbete?

Anf. 31 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Inte så konkret eller detaljerat gjorde vi det. Vi hade ingen separat utbildningsdiskussion.

Jag vill minnas att Arthur Mensch beskrev alla utbildningsmässiga möjligheter med AI, inklusive behovet av att elever är duktiga på detta. Man kan ju tänka sig att de hoppar över ett antal teknologisteg så att de inte lär sig ett antal grundläggande saker utan bara förlitar sig på AI. Alla som någon gång använt en modell har väl upptäckt att ju mer man kan själv, desto lättare ser man bristerna som finns i AI-modeller. Det är lätt hänt att man låter sig luras.

På risksidan finns naturligtvis också risken för deepfakes och risken för att barn och unga får en väldigt snedvriden verklighetsbild av olika saker och ting. Det finns en massa olika risker i detta. En del är kopplade till vanliga sociala medier, där AI-drivna algoritmer gör att man får en väldigt skev bild. Det är lätt att se de här riskerna, men vi hade ingen exakt utbildningsdiskussion om detta.

Anf. 32 LOUISE MINNHAGEN (L):

Fru talman! Tack, statsministern, för svaret!

AI ger ju fantastiska möjligheter, men det finns som sagt också en del risker. Jag vill gärna passa på att ta upp en annan aspekt. En elev kan till exempel börja med ett mattetal och fråga AI om en lösning. Några minuter senare kanske eleven berättar något väldigt personligt för chattbotten. Då är det viktigt hur den är byggd och vad som händer med uppgifterna.

Min fråga är: Diskuterade ni vikten av att förhandla med AI-leverantörerna på ett så adekvat sätt som möjligt om deras ansvar kopplat till just skolmiljön? Det gjorde ni kanske inte eftersom ni inte var så specifika, men det är ändå en väldigt viktig fråga.

Anf. 33 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Nej, det gjorde vi inte.

I grund och botten är detta ingen självklar EU-kompetens, ska jag säga. Sedan kan man naturligtvis lära av varandra. I många länder tror jag också att olika skolor har olika policyer för detta och för vilka verktyg man tillåter över huvud taget. Jag tror att det är ganska mycket upp till lokalt beslutsfattande. Sedan hindrar ju inte det att man lär sig av varandra när man försöker fastställa vilken policy man ska ha.

Det handlade mer om hur vi ser till att Europa inte är helt hänvisat till amerikansk och kinesisk teknologi och amerikansk och kinesisk datamängd. Där var vi mest.

Anf. 34 GURGIN BAKIRCIOGLU (MP):

Fru talman! Tack till statsministern för återrapporteringen!

För inte så länge sedan testade TV4 Googles AI med sökningen ”jag är ensam med en tysk”. Svaret var lugnande: Tyskar är inte farliga. Le och var trevlig.

Jag testade själv direkt efteråt – jag skrev ”jag är ensam med en svensk” och fick samma vänliga ton tillbaka, samma som med tysken. Men det hände något när jag skrev ”jag är ensam med en somalier”. Då fick jag rekommendationen att söka skydd och ringa 112 om jag känner mig hotad.

Statsministern nämnde tidigare hur AI kan bidra till människosynen. Det kan också vara så att vi med vår människosyn har tränat AI genom majoritetsnormer.

TV4 fick liknande svar när de testade ”jag är ensam med en arab”. AI skrev: Om du känner dig hotad eller befinner dig i fara, ring 112.

Det här är ingen märklig grej på internet. Internet är ju en spegelbild av oss själva. Det är vi människor som har fyllt det med majoritetssamhällets åsikter och även våra vidrigaste fördomar. När AI tränas på vårt material kan den också lära sig att upprepa och reproducera de här fördomarna.

Svensk forskning har återkommande visat att människor med utländskt klingande namn väljs bort trots likvärdiga meriter. AI används ju för att sortera jobbansökningar. Statsministern har nämnt arbetsmarknaden här. Även sökande med bakgrund i Somalia och Irak har missgynnats i svenska rekryteringsexperiment; det finns det massor av data på.

Statsministern har själv berättat att han använder AI i sitt arbete, så jag utgår från att han kan det här väl och vet hur den kan bidra till det vidrigaste, som vi inte vill se.

I Dublin diskuterade EU-ledarna AI:s påverkan på arbetsmarknaden och grundläggande rättigheter. EU har skjutit upp särskilda kontrollkrav för rekryterings-AI till december 2027.

Min fråga till statsministern är vilket konkret initiativ Sverige drev i Dublin eller tänker driva inom EU för att AI-system som sorterar jobbansökningar ska granskas för diskriminering redan nu så att vi inte låter samhällets gamla fördomar avgöra vem som får jobbet och vem som inte får jobbet.

Anf. 35 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Det här är intressant. För att säga det självklara: AI kan användas för att skydda våra samhällen men också för att skada våra samhällen. Den kan användas för i alla bemärkelser hedervärda syften och i alla avseenden förfärliga syften, inget tvivel om det. I den bemärkelsen är AI ett verktyg som speglar intentionen hos den som använder det.

Men det finns en djupare aspekt på detta. Eftersom AI bygger på massiva datamängder har naturligtvis värderingar, språk, kultur och historia betydelse när man tränar modeller. Detta är en orsak till att vi nu tillsammans med både offentliga och privata aktörer, och väldigt många medieföretag, vill satsa på en svensk språkmodell för att svensk kultur, historia och värderingar ska finnas med.

Sedan kommer vi inte att kunna påverka andra modeller. Jag kan garantera att den kinesiska Deep Seek inte återspeglar samma värderingar som kan finnas i den franska Le Chat, till exempel.

Jag tycker att ledamoten fångar en viktig fråga. Vi var inte inne på den arbetsmarknadsspecifika europeiska regleringen. Såvitt jag vet finns det än så länge inte några regleringar för detta på europeisk bas, utan det är nationell lagstiftning som gäller för till exempel arbetsmarknadsfrågor. Men jag tycker att det som lyfts upp här om risken med att man använder AI och på så sätt förstärker existerande fördomar utan tvekan finns där.

Anf. 36 GURGIN BAKIRCIOGLU (MP):

Fru talman! Tack, statsministern, för svaret!

Diskriminering är redan förbjudet i Sverige här och nu. Forskning visar, som jag nämnde, att man väljs bort från jobb på grund av sitt namn. Vi kan använda andra språkmodeller. Men det finns ju en global trend att man blir diskriminerad som minoritet på arbetsmarknaden, så även om vi skulle träna en svensk språkmodell utifrån arbetsmarknaden hade det sett likadant ut. Det finns forskning som visar hur till exempel en person med ett arabiskklingande namn väljs bort till förmån för någon som heter Sören, Sixten eller Johanna.

Jag ställer därför denna fråga: Kan statsministern nämna en konkret åtgärd som Sverige tänker vidta för att kontrollera diskrimineringen i AI-systemen innan EU:s uppskjutna regler börjar gälla?

Anf. 37 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Nej, det kan jag inte göra här och nu. Jag tror att ni hörde i min dragning att det var en rätt hög abstraktionsnivå när det gäller risker och möjligheter med AI. På samma sätt som på andra områden kan man tänka sig att man använder AI för att upptäcka fördomar, och man kan också använda AI för att förstärka fördomar. Jag tror att detta återspeglar risk- och möjlighetsbeskrivningen ganska väl.

Jag har läst en mycket intressant artikel i Foreign Affairs av James Manyika, som är forskningschef på Google, som handlar om kombinationen av AI och kvantdatorer. Där beskrivs riskerna för att man med kombinationen AI och kvant kan knäcka världens alla krypton. Tänk er det! Inse vidden av detta! Och vad säger då James Manyika i artikeln? Jo, att det är med AI och kvant som vi också kan skydda kryptona.

Det handlar alltså hela tiden om balansgången mellan dåliga ambitioner och att skydda viktiga värden.

Anf. 38 HÅKAN SVENNELING (V):

Fru talman! Tack, statsministern, för en intressant dragning!

Det har varit mycket AI i diskussionen nu, men jag vill återvända till frågan om Ukraina, som en del talare också har lyft. Nu har Europa och EU bestämt sig. Det är inte fråga om vem som ska företräda Europa utan om vilka. Man har alltså landat i att det inte bara ska bli en utan hela sju företrädare. Det är dels E5-länderna, dels EU och dels Nato.

Min fundering i det här läget blir: Vilket mandat har de här sju att verka utifrån? Och hur ska dessa sju olika personer komma överens sinsemellan? Vilken information kan vi förvänta oss att de delar med stater som Sverige om hur förhandlingarna påverkar oss och hur de framskrider? Om personerna inte kommer överens – hur löser man det då? Det är ju inte alltför svårt att tänka sig att det blir så, för Italiens och Polens linjer när det kommer till Ukraina har hittills varit lite olika, för att uttrycka sig diplomatiskt.

Jag vill också ställa frågan: Varför fick inte Norden plats vid bordet? De nordiska länderna är tillsammans

med de baltiska länderna stater som står för ett stort procentuellt stöd men också ett stort stöd i reella tal till Ukraina. Hade det inte varit rimligt att också vi hade fått en tydligare plats vid bordet när andra stater, som ger ganska lite i förhållande till oss, nu får vara med och följa fredsförhandlingarna på närmare håll?

Anf. 39 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Som jag tror att jag sa: Det här är ingen perfekt lösning, men vi kan leva med den. Det finns ingen perfekt lösning.

Det första är det uppenbara: Det finns ett antal rena EU-frågor, som verkligen bara är EU:s och som bland mina kollegor dessutom kräver enighet. Där är det bara Europeiska rådets ordförande som kan tala för hela EU efter EU-beslut. Det gäller allt som har med frysta tillgångar att göra, allt som inkluderar medlemskapsfrågor för till exempel Ukraina och finansiering. Detta är EU-frågor, och det är bara Europeiska rådets ordförande som ytterst kan tala för dem.

Sedan finns det ett antal saker där de största länderna i praktiken måste vara överens om vi ska ha en chans att få enighet. Frankrike och Tyskland kommer aldrig att lägga ut på entreprenad till någon annan att tala för dem i stora geopolitiska frågor. Man kan ha synpunkter på det, men så är det.

Det är oerhört viktigt att några större länder som också är starkt bidragande till Ukraina och närliggande, det vill säga Polen, är med. Att få med Polen utan att få med Italien hade inte varit möjligt. Att behålla Italien i den breda enigheten är strategiskt viktigt. Till detta kommer Storbritannien. Storbritannien är inte det enda europeiska icke-EU-landet. Fråga Norge!

Som ni hör finns det ingen självklar lösning. E5 var nog det bästa vi kunde få i ett läge där fler länder kände ett behov av att i någon mån formalisera de här sakerna. Jag misstror inte ett ögonblick Jonas Gahr Støres och Alexander Stubbs samtal med Putin, men jag är allvarligt rädd för att många vill framföra just sin ståndpunkt till Putin i en kakofoni av röster. Det skulle bara gynna Ryssland.

Lägg därtill Coalition of the Willing, där varje land inklusive Sverige nationellt bestämmer vad man vill bidra med i en möjlig säkerhetsgaranti.

Detta är en väv av olika åtaganden.

Anf. 40 HÅKAN SVENNELING (V):

Fru talman! Det är bra för Sveriges riksdag att höra statsministerns resonemang om det här. Jag har själv under ganska lång tid varit förespråkare för att EU ska utse ett sändebud. Det har mött visst motstånd, och det här kanske är den bästa möjliga kompromiss vi kan få. Flera för Sverige viktiga stater är ju representerade vid bordet. Jag tror att det är viktigt att Sverige har tydliga och direkta kanaler till företrädarna och att man ligger på för Sveriges intressen.

Jag skulle vilja att statsministern återvänder till det kommande extrainsatta mötet när det gäller stödet till Ukraina. Vilka åtgärder tänker Sverige vidta för att det ska bli ett stort stöd till Ukraina 2027? Vi vet ju att det 90-miljarderslån som tidigare beviljades ledde till att mycket bilateralt försvann från andra stater.

I detta kommer den viktiga centrala frågan om de ryska frysta tillgångarna, som är så mycket mer pengar än de 90 eller 75 miljarder som nu diskuteras. Detta skulle kunna göra konkret skillnad för Ukraina, och samtidigt skulle det vara Ryssland som fick betala.

Anf. 41 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Låt mig först instämma starkt i att våra direkta kontakter hela tiden med de här länderna är jätteviktiga. Jag vågar säga att vi står i ständig kontakt med samtliga E5-länder, med Europeiska rådets ordförande och med Mark Rutte.

Jag känner väldigt starkt att Sverige inte på något sätt negligeras. Alla vet också att Sverige och några få länder till står för en väldigt stor relativ andel av stödet; kanske en lite för stor del.

Jag delar också helt uppfattningen att när 90-miljarderslånet – alltså i euro – gick igenom minskade i praktiken de bilaterala stöden. Det kan ibland också handla om bristande politiskt stöd i länder, om polarisering i vissa länder och om dålig ekonomi i ett antal länder. Det är sådant som verkligen påverkar stödet.

Till sist handlar det om de frysta tillgångarna. Vi tar hela tiden upp frågan. Den belgiska regeringen står just nu lite mitt emellan, men de är ganska entydiga när det gäller att de inte tänker acceptera att man fattar beslut utan total riskdelning. Kommissionen försöker hitta vägar runt detta just nu, men pengarna är öronmärkta för Ukraina förr eller senare.

Anf. 42 ROBERT OLESEN (S):

Fru talman! Tack, statsministern, för en intressant återrapportering!

Jag går tillbaka till AI. Ni diskuterade AI:s påverkan på arbetsmarknaden och på Europas framtid. Växjöföretaget Fortnox meddelade i går att man investerat 5 miljarder i AI och samtidigt varslat 200 anställda. Vi socialdemokrater välkomnar den tekniska utvecklingen, men arbetstagarna kan inte ensamma betala priset för den här omställningen.

Min fråga till statsministern är: Vilka konkreta initiativ avser statsministern att ta, både inom EU och i Sverige, för att säkerställa att AI-utvecklingen leder till fler och bättre jobb, att arbetstagare får möjlighet till kompetensutveckling och omställning och att vinsterna av den tekniska utvecklingen också kommer löntagarna till del?

Anf. 43 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Jag delar uppfattningen att det finns massor av både möjligheter och risker med detta. I Europa finns en tendens att i första hand se riskerna. Det beror på att det där också finns en ständig förväntan på lagstiftning om alla sådana här saker.

Vi har parter som systematiskt arbetar med villkoren i det svenska arbetslivet, inklusive omställningsfrågor och teknologifrågor, och där gör de störst nytta. Så har det varit i Sverige hittills. Jag skulle väldigt

ogärna vilja ha europeisk lagstiftning som berättar för den svenska arbetsmarknaden hur den ska hantera teknikomställningen. Det tror jag vore dåligt för Sverige.

I grund och botten handlar det om att se möjligheterna och riskerna, som vi har gjort tidigare, och förstå att det kommer att få konsekvenser. Men vi måste i första hand se till att möta utmaningarna med vår tekniktillvända omställningsförmåga.

Anf. 44 ROBERT OLESEN (S):

Fru talman! Jag har en följdfråga till statsministern: Anser statsministern att företagen även på europeisk nivå har ett ansvar att se till att deras anställda får ta del av omställningen, klarar teknikutvecklingen och blir rustade för de framtida jobben när man samtidigt investerar i AI som ersätter jobb?

Anf. 45 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Det är klart att jag anser det, men jag har också respekt för att man i olika länder har olika lagstiftning om sådana här saker och att man också har väldigt olika traditioner. Man fattar beslut på helt olika sätt. Ett exempel är Tyskland som har ett helt annat regelverk. Det finns väldigt många regelverk, och om vi inte vill utsättas för regelverk som andra länder tycker är självklara, till exempel lagstadgade minimilöner, ska vi inte heller ha starka uppfattningar om vad andra länder ska göra.

Jag tycker att det är helt uppenbart att det kommer att ske en teknikomvandling som kommer att pressa många europeiska företag, men det sker ju ändå. Titta på den kinesiska konkurrensen i strategiska sektorer, till exempel solceller och elbilar, där det är ett enormt omställningstryck just nu. Den konkurrensen tror jag att vi i Sverige har goda förutsättningar att klara, men vi vill inte tvingas på regelverk som passar andra europeiska länder.

Återrapporteringen var härmed avslutad.

§ 2 Anmälan om ny riksdagsledamot

Följande berättelse hade kommit in från Valprövningsnämnden:

Berättelse om granskning av bevis för riksdagsledamot

Till Valprövningsnämnden har från Valmyndigheten inkommit bevis om att Arin Karapet (SD) utsetts till ny ledamot av riksdagen fr.o.m. den 10 november 2026 sedan Linus Bylund (SD) avsagt sig uppdraget.

Valprövningsnämnden har denna dag granskat beviset för den nya ledamoten och därvid funnit att det blivit utfärdat i enlighet med 14 kap. 28 § vallagen (2005:837).

Stockholm den 11 november 2026
Svante O. Johansson
ordförande /*Nicole Nordström*
sekreterare

§ 3 Avsägelser

Förste vice talmannen meddelade

att *Boriana Åberg* (M) avsagt sig uppdraget som ledamot i den svenska delegationen till Europarådets parlamentariska församling och

att *Gustaf Göthberg* (M) avsagt sig uppdraget som suppleant i den svenska delegationen till Europarådets parlamentariska församling.

Kammaren biföll dessa avsägelser.

§ 4 Anmälan om efterträdare

Förste vice talmannen meddelade att Moderaternas partigrupp anmält Gustaf Göthberg som ledamot i den svenska delegationen till Europarådets parlamentariska församling och Boriana Åberg som suppleant i den svenska delegationen till Europarådets parlamentariska församling.

Förste vice talmannen förklarade valda till

ledamot i den svenska delegationen till Europarådets parlamentariska församling
Gustaf Göthberg (M)

suppleant i den svenska delegationen till Europarådets parlamentariska församling
Boriana Åberg (M)

§ 5 Anmälan om subsidiaritetsprövningar

Förste vice talmannen anmälde att utdrag ur prot. 2026/27:7 för torsdagen den 5 november i ärende om subsidiaritetsprövningar av EU-förslag hade kommit in från näringsutskottet.

§ 6 Anmälan om granskningsrapport

Förste vice talmannen anmälde att följande granskningsrapport hade kommit in från Riksrevisionen och överlämnats till utbildningsutskottet:

RiR 2026:28 Statens lärarlönesatsningar – ett lyft för lönerna, men inte för yrket

§ 7 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Propositioner
2026/27:1
Utgiftsområde 1 till konstitutionsutskottet
Utgiftsområde 2 och 25–27 till finansutskottet
Utgiftsområde 3 till skatteutskottet
Utgiftsområde 4 till justitieutskottet
Utgiftsområde 5 och 7 till utrikesutskottet

Utgiftsområde 6 till försvarsutskottet
Utgiftsområde 8 och 10–12 till socialförsäkringsutskottet
Utgiftsområde 9 till socialutskottet
Utgiftsområde 13 och 14 till arbetsmarknadsutskottet
Utgiftsområde 15 och 16 till utbildningsutskottet
Utgiftsområde 17 till kulturutskottet
Utgiftsområde 18 till civilutskottet
Utgiftsområde 19, 21 och 24 till näringsutskottet
Utgiftsområde 20 och 23 till miljö- och jordbruksutskottet
Utgiftsområde 22 till trafikutskottet
Propositionen i övrigt till finansutskottet

2026/27:2 till finansutskottet
2026/27:17 till näringsutskottet

§ 8 Ärenden för bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:
Finansutskottets betänkanden
2026/27:FiU8 Skattetransparenta värdepappersfonder för institutionella investerare
2026/27:FiU9 Riksrevisorns årliga rapport 2026

Kulturutskottets betänkande
2026/27:KrU2 Ungdomspolitisk skrivelse

Försvarsutskottets betänkande
2026/27:FöU3 En modern personalförsörjning av det civila försvaret

Miljö- och jordbruksutskottets betänkande
2026/27:MJU4 En mer enhetlig reglering av tillsyn och kontroll på miljöbalkens område

Konstitutionsutskottets betänkanden
2026/27:KU12 Riksrevisionens rapport om handläggning av ärenden där den enskilde inte behärskar svenska
2026/27:KU13 Några frågor om ledamöternas ersättningar och om trygghetsskapande åtgärder

Justitieutskottets betänkande
2026/27:JuU5 Riksrevisionens rapport om infiltration i staten

Socialförsäkringsutskottets betänkanden
2026/27:SfU5 Riksrevisionens rapport om Försäkringskassans och Pensionsmyndighetens hantering av ändrade förhållanden
2026/27:SfU6 Riksrevisionens rapport om Migrationsverkets kontroller av arbetstillstånd

Arbetsmarknadsutskottets betänkande
2026/27:AU3 Riksrevisionens rapport om statens arbete för att motverka risker för etnisk diskriminering vid myndigheters beslut

§ 9 Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:
Propositioner
2026/27:11 Ändring i skatteavtalet mellan Sverige och Irland
2026/27:16 Ändring i skatteavtalet mellan Sverige och Cypern
2026/27:18 Ett tydligare regelverk för barns och ungas utbildning i kriminalvårdsanstalt

Skrivelse
2026/27:19 Riksrevisionens rapport om Kronofogdens indrivning av skulder

§ 10 Anmälan om interpellation

Följande interpellation hade framställts:

den 13 november

2026/27:1 Trafiken nattetid på färjeleden Sund–Jaren
av *Terje Skaarnes* (SD)
till infrastruktur- och bostadsminister Andreas Carlson (KD)

§ 11 Kammaren åtskildes kl. 14.15.

Sammanträdet leddes av förste vice talmannen.

Innehållsförteckning

§ 1 Återrapportering från informellt möte mellan EU:s stats- och regeringschefer den 13 november 1
Anf. 1 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) 1
Anf. 2 DANIEL VENCU ÖHRLUND CASTRO (S) 2
Anf. 3 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) 2
Anf. 4 DANIEL VENCU ÖHRLUND CASTRO (S) 2
Anf. 5 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) 3
Anf. 6 TOMAS BRANDBERG (SD) 3
Anf. 7 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) 3
Anf. 8 TOMAS BRANDBERG (SD) 3
Anf. 9 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) 3
Anf. 10 BANESA MARTINEZ ROLDÁN (V) 3
Anf. 11 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) 4
Anf. 12 BANESA MARTINEZ ROLDÁN (V) 4
Anf. 13 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) 4
Anf. 14 ANNA LASSES (C) 4
Anf. 15 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) 4
Anf. 16 ANNA LASSES (C) 5
Anf. 17 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) 5
Anf. 18 REBECKA LE MOINE (MP) 5
Anf. 19 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) 5
Anf. 20 REBECKA LE MOINE (MP) 6
Anf. 21 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) 6
Anf. 22 ERIK OTTOSON (M) 6
Anf. 23 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) 6
Anf. 24 ERIK OTTOSON (M) 7
Anf. 25 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) 7
Anf. 26 MAGNUS BERNTSSON (KD) 7
Anf. 27 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) 7
Anf. 28 MAGNUS BERNTSSON (KD) 7
Anf. 29 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) 8
Anf. 30 LOUISE MINNHAGEN (L) 8
Anf. 31 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) 8
Anf. 32 LOUISE MINNHAGEN (L) 8
Anf. 33 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) 8
Anf. 34 GURGIN BAKIRCIOGLU (MP) 9
Anf. 35 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) 9
Anf. 36 GURGIN BAKIRCIOGLU (MP) 9
Anf. 37 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) 9
Anf. 38 HÅKAN SVENNELING (V) 9
Anf. 39 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) 10
Anf. 40 HÅKAN SVENNELING (V) 10
Anf. 41 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) 10
Anf. 42 ROBERT OLESEN (S) 10
Anf. 43 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) 11
Anf. 44 ROBERT OLESEN (S) 11
Anf. 45 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) 11
§ 2 Anmälan om ny riksdagsledamot 11
§ 3 Avsägelser 11
§ 4 Anmälan om efterträdare 11
§ 5 Anmälan om subsidiaritetsprövningar 11
§ 6 Anmälan om granskningsrapport 12
§ 7 Ärenden för hänvisning till utskott 12
§ 8 Ärenden för bordläggning 12
§ 9 Bordläggning 12
§ 10 Anmälan om interpellation 12
§ 11 Kammaren åtskildes kl. 14.15. ..... **12**